

Proletárdiktatura és kultura.

Proletártestvérek!

A proletáriátus osztályküzdelmének rágal-mazói azzal is próbálták lekicsinyelni az őket megsemmisítéssel fenyegető mozgalmat, hogy kizárólag gyomorkérdésnek minősítették azokat a célokat, amelyekért a proletáriátus harcba indult. Így próbálták meg az ellentét segítségével kiemelni a maguk »kultúrás«, magasabbrendű voltát. Már elmúlt — a proletáriátus erejének és egységének mondkun köszönetet, hogy elmúlt — az az idő, amikor e kérdés fölött vitatkozni még érdemes volt. Ma nem kell többé érveket csoportosítani a proletáriátusnak, hogy a kulturára való érettségét bizonyítsa. Kezébe vette sorsának intézését és tettekkkel bizonyítja, hogy milyen kulturát képes teremteni.

Mert a proletáriátus eme kulturát teremtő tette az egyedüli kiút, amely ma a világ számára nyitva áll. Ahogy a természetben egy a végletekig lerongyolódott már a tönk szélén álló gépezetet vett át a proletáriátus, úgy van ez a kulturában is. Szó sincs arról, hogy valami kimondhatatlan eleven értékek kincsesháza volna a kezünkben. Szó sincs arról, hogy egy nagy, fölfelé vezető fejlődésbe kapcsolódjunk bele és félünk kellene, hogy a mi vezetésünk alatt lehanyatlak. Ellenkezőleg. Ahogy lerongyolódott termelést vettünk át a kapitalizmustól, úgy egy lerongyolt kulturát is.

Proletártestvérek!

A kapitalizmus kulturáját halálra ítélte maga a tökéletes termelési rend. Mert az nemcsak a munkásokat tette szabaddá abban a marxi kettős értelemben, hogy szabadok,

mert személyük fölött szabadon rendelkeznek és egyszersmind »szabadok« mindentől, amit, munkaerejüket kivéve, a piacra vihetnének, hanem elvágta a kulturát igazi forrásától is: a közösségben élők szabad együttműködésétől. A kapitalizmus nemcsak a munkásságot hajtotta a kizsákmányolás igájába, hanem magukat a kizsákmányolókat is, illetőleg a kizsákmányoló osztályok legjobb energiáit. Míg a régi fajta kizsákmányolás lehetővé tette az uralkodó osztályok számára, hogy gondtalanul élhessenek magasrendű, a kulturának szentelt életet, addig a kapitalizmus ezt csak elszigetelt egyének és **nem közösséges, nem osztályok számára tette lehetővé.** Az igazi kultura ezért mindig frontalan volt a kapitalizmus világában. Az uralmat az üres semmittevők bágyalt idegeinek csiklandozására vagy az agyonhajszolt kapitalista főnökök kimerült idegeinek lecsillapítására szolgáló parazita-termékek ragadják magukhoz. Ami kevés jó van, az nem kell senkinek. A kapitalizmusra magára áll az, amit livei a proletárság küzdelmének vetnek szemére: hogy gyomorkérdés lesz minden kérdésből. A kapitalizmus az első és **remélhetőleg az utolsó** kultura az emberiség történetében, amelynek központjában a megélhetés, egyedül a megélhetés állott.

A proletáriátus győzelmének kulturális fontossága éppen abban áll, hogy ezt a kérdést megfosztja központi helyétől. A megélhetés, az emberhez méltó élet elveszti bitorolt fontosságát. Magától értetődő lesz minden dolgozó számára és ez által lehetővé lesz, hogy mindenki életének középpontjában az álljon, ami igazán odavaló: az em-